

**Bruxelles, 23. listopada 2025.
(OR. en)**

14416/25

COPS 528	CSC 536
POLMIL 323	ECOFIN 1406
INDEF 124	UEM 511
EUMC 377	COEST 764
HYBRID 130	ESPACE 70
PROCIV 131	POLMAR 66
IND 454	CYBER 295
MAP 96	TRANS 490
COMPET 1061	PESCO 19
FISC 287	CFSP/PESC 1517
FIN 1244	CSDP/PSDC 636
EDA	

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: JOIN(2025) 27 final

Predmet: ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU,
EUROPSKOM VIJEĆU I VIJEĆU
Očuvanje mira – Plan za obrambenu pripravnost do 2030.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument JOIN(2025) 27 final.

Priloženo: JOIN(2025) 27 final

EUROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 16.10.2025.
JOIN(2025) 27 draft

**ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM
VIJEĆU I VIJEĆU**

Očuvanje mira – Plan za obrambenu pripravnost do 2030.

1. Uvod

Djelovanje Europe i njezinih država članica u ostatku ovog desetljeća oblikovat će sigurnost kontinenta za cijelo stoljeće. Do 2030. Europi je potrebna dovoljno snažna obrambena struktura kako bi vjerodostojno odvratila svoje protivnike i odgovorila na bilo kakvu agresiju. **Potrebno je odmah djelovati kako bi Europa bila pripravna do 2030.** Zbog toga su na sastanku Europskog vijeća u lipnju šefovi država ili vlada EU-a pozvali Komisiju i visoku predstavnicu da „[n]a sastanku u listopadu 2025. [...] izlože plan [u vezi s Bijelom knjigom] i preispita[ju] ostvareni napredak i rasprav[e] o sljedećim koracima u provedbi svojeg cilja obrambene pripravnosti.”

Ovaj plan konkretizira Bijelu knjigu i smjernice Europskog vijeća i donosi jasne ciljeve, ključne etape s konkretnim datumima za postizanje rezultata i pokazatelje za praćenje napretka. Za područja u kojima je potreba za djelovanjem najhitnija predložena je vodeća europska inicijativa za usmjeravanje djelovanja, u skladu s međunarodnim obvezama, uključujući ciljeve NATO-a.

Obrambena pripravnost uključuje razvoj i stjecanje **sposobnosti za moderno ratovanje**. To znači da je Europi potrebna obrambena industrijska baza koja joj daje stratešku prednost i potrebnu neovisnost te da treba biti spremna na uvođenje najsuvremenijih inovacija i brze i masovne proizvodnje u kritičnim vremenima.

Potreba za bržim i većim djelovanjem odražava sve veće opasnosti današnjice, kao i **promjenjive prijetnje** s kojima se Europa i njezine države članice moraju suočiti, na koje se moraju prilagoditi i za koje se moraju pripremiti. To je započelo ničim izazvanom sveobuhvatnom vojnom agresijom Rusije na Ukrajinu, koja doseže nove razmjere brutalnosti i nasilja. Sve je više opasnih provokacija i hibridnog ratovanja protiv država članica, od kibernetičkih napada do ometanja zračnog prostora. Rusija je militarizirala svoje gospodarstvo i društvo. U 2025. njezin prijavljeni proračun za obranu premašit će 7 % BDP-a. Oko 40 % proračuna za 2025. namijenjeno je sigurnosti i obrani. Militarizirana **Rusija predstavlja trajnu prijetnju europskoj sigurnosti u doglednoj budućnosti**.

Pripravnost Europe mora se temeljiti na širem globalnom kontekstu s pristupom od 360 stupnjeva. Ne smijemo zanemariti prijetnje iz drugih dijelova svijeta. Međunarodni poredak je doveden u pitanje. Povećava se strateško natjecanje u našem neposrednom i širem susjedstvu, ali i izvan njega. Sve je veći broj žarišta: od Gaze i Bliskog istoka do nekoliko latentnih ili otvorenih sukoba u Africi, od sve većih napetosti u azijsko-pacifičkoj regiji do Arktika. Autoritarne države sve se više upliću u naša društva i gospodarstva. Tradicionalni saveznici i partneri okreću se prema drugim regijama svijeta. Naposljetku, moramo suzbiti horizontalne prijetnje kao što su terorizam, širenje oružja za masovno uništenje i sigurnosne posljedice klimatskih promjena.

Kako bi se odvrćanjem osigurao mir, europska obrambena struktura i sposobnosti također moraju biti spremni za bojišta sutrašnjice, u skladu s promjenjivom prirodom ratovanja. Tehnološke inovacije i iteracija, koje se razvijaju brzo i opsežno primjenom rješenja dvojne namjene, odredit će moć na bojištu. Oni koji razvijaju vlastite tehnologije bit će najsnažniji i najmanje ovisni, posebno u smislu kritičnih sustava modernog ratovanja, kao što su bespilotni zrakoplovi, sateliti ili autonomna vozila. **Ukrajina** je i dalje

prva linija obrane Europe i sastavni je dio europske obrambene i sigurnosne strukture, a EU će je nastaviti podupirati i jačati suradnju s njom.

Države članice moraju se hitno opremiti neovisnim interoperabilnim strateškim sposobnostima, koje su zajednički razvijene i održavane, sposobne u stvarnom vremenu odgovoriti na bilo koju prijetnju teritorijalnoj cjelovitosti i suverenitetu Europe. EU i njegove države članice moraju moći djelovati neovisno i preuzeti odgovornost za vlastitu obranu i sigurnost bez previše oslanjanja na druge. U tijesnoj suradnji s NATO-om moraju pozitivno doprinijeti globalnoj i transatlantskoj sigurnosti. Europa koja je pripravnija za vlastitu obranu je Europa koja je bolje koordinirana s NATO-om i sposobnija preuzeti svoju ulogu u transatlantskom savezu. U svim područjima ovog Plana suradnja EU-a i NATO-a ključan je element jer je transatlantski savez i dalje neizostavan stup sigurnosti EU-a. Plan će osigurati najveću moguću usklađenost i uzajamno jačanje, uz izbjegavanje nepotrebnih udvostručavanja.

To bi se trebalo temeljiti na već započetom radu. **Europa je iza sebe ostavila desetljeća nedovoljnog ulaganja u obranu.** Države članice povećale su proračune za obranu s 218 milijardi EUR 2021. na 343 milijarde EUR 2024., a 2025. proračuni bi trebali dosegnuti 392 milijarde EUR. Ulaganja u obranu povećala su se za 42 % 2024., pri čemu je dodijeljeno 106 milijardi EUR, a nabava nove opreme dosegla je 88 milijardi EUR. Predstavljeni su novi instrumenti EU-a, kao što je Program za europsku obrambenu industriju, i izrađen je novi strateški okvir s Bijelom knjigom o obrambenoj pripravnosti. Kroz plan ReArm Europe mobilizirat će se do 800 milijardi EUR za obranu, među ostalim putem novih instrumenata financiranja kao što je SAFE. Za obveze potrošnje koje su saveznici preuzeli na sastanku na vrhu NATO-a u lipnju 2025. radi postizanja novog temeljnog cilja za obranu od 3,5 % BDP-a do 2035. bit će potrebni trajni rashodi u sljedećem desetljeću od najmanje 288 milijardi EUR godišnje. Ta povećana potrošnja mora se isplatiti u smislu radnih mjesta, inovacija i konkurentnosti u Europi.

Države članice jesu i ostat će suverene u području svoje nacionalne sigurnosti i obrane. Odgovorne su za utvrđivanje ciljeva sposobnosti potrebnih za osiguravanje pripravnosti svojih nacionalnih oružanih snaga kako bi mogle ispuniti svoje strateške i vojne misije, uključujući one koje se provode u okviru NATO-a. Njihovi nacionalni ciljevi i povezani rokovi za postizanje tih ciljeva suverena su odluka.

Istodobno, složene prijetnje ukazuju na potrebu da države članice djeluju zajedno, a ne da fragmentiraju djelovanje kroz nekoordinirane nacionalne inicijative. Trenutačno se manje od 50 % obrambene opreme još uvijek nabavlja u EU-u, i to većinom na nacionalnoj razini, što neeuropskim dobavljačima omogućuje da steknu tržišni udio.

Stoga postoji jasna potreba za većim, zajedničkim i europskim ulaganjima.

2. Što znači obrambena pripravnost?

Postizanje potpune obrambene pripravnosti znači da oružane snage država članica mogu predvidjeti, pripremiti se i odgovoriti na bilo koju krizu povezanu s obranom, uključujući sukob visokog intenziteta. Za to su potrebne dobro opremljene, organizirane i interoperabilne oružane snage s dovoljnim resursima, odgovarajuća obuka i doktrina za upotrebu vojne sile.

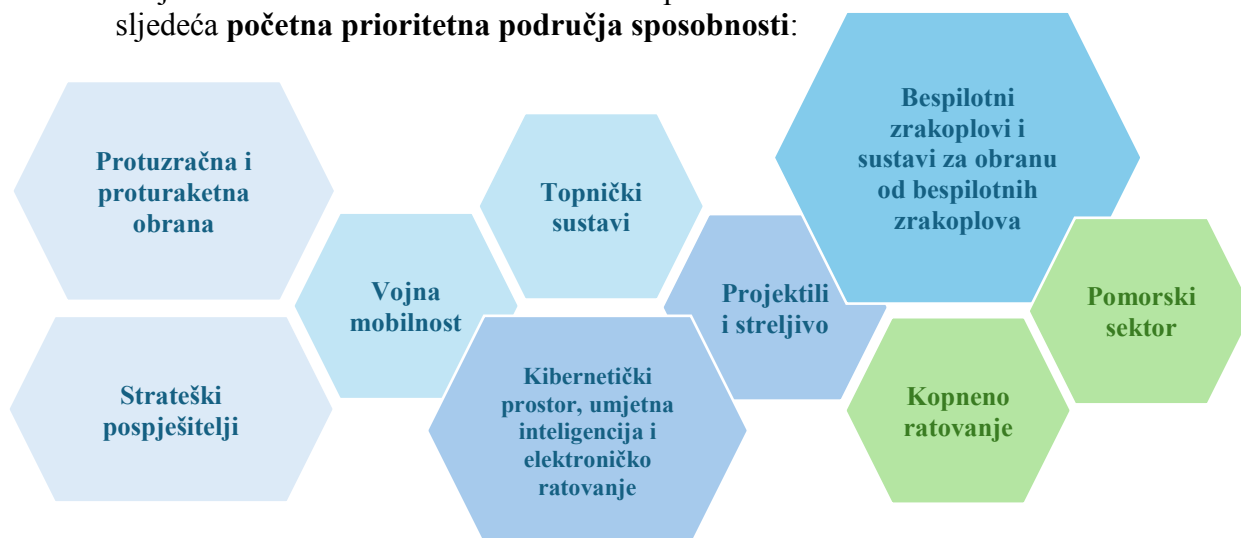
Ukratko, kad je riječ o pripravnosti, Europa treba zajednički ostvariti ciljeve sposobnosti na temelju obveza koje su preuzele države članice, među ostalim u okviru NATO-a.

Europska pripravnost ovisi i o snažnoj, otpornoj i inovativnoj europskoj industrijskoj i tehnološkoj bazi, za što su pak potrebni odgovarajući regulatorni okvir, tržište na razini kontinenta, povećana vojna mobilnost, više inovacija i vještina te proširena mreža obrambenih partnerstava sa saveznicima i partnerima. U širem smislu, za obrambenu pripravnost potrebno je i snažno poticajno civilno okruženje koje se temelji na otpornim društvima, dobro pripremljenim i informiranim građanima te pojačanoj civilno-vojnoj suradnji¹. Ovaj je Plan usmjeren na sposobnosti, a u njemu se razmatraju i ti drugi ključni uvjeti za obrambenu pripravnost Europe.

Cilj je Plana objediniti rad koji su države članice poduzele na nacionalnoj i multinacionalnoj razini te razini EU-a i postupke koje je pokrenula Komisija pomoću postojećih i novih instrumenata povezanih s obranom.

3. Uklanjanje manjka sposobnosti u Europi do 2030.: ključni koraci i etape

Glavni je cilj pripravnosti osigurati da Europa ima puni raspon sposobnosti potrebnih za sprečavanje bilo kakve agresije i obranu svojih kopnenih, zračnih i morskih granica, kao i svojih mreža i sredstava u kibernetičkom prostoru i svemiru. Države članice utvrdile su sljedeća **početna prioritetna područja sposobnosti**:

Definiranje i praćenje operativnih potreba država članica

Za ostvarivanje zajedničkog cilja obrambene pripravnosti do 2030. potreban je sustavan pristup. Neophodni su maksimalna interoperabilnost i komplementarnost stečenih vojnih sposobnosti. Vojni stožer EU-a (EUMS) provodi klasificirani pregled trenutačnog stanja sposobnosti i ciljeva država članica. To uključuje prioritetna područja sposobnosti i uzima u obzir ciljeve NATO-a i potrebe Ukrajine. Pregled će pružiti kvantitativni uvid u postojeće manjkove sposobnosti u cijelom spektru vojnih operacija, uključujući teritorijalnu obranu.

Pregled će se ažurirati svake godine i bit će uključen u koordinirano godišnje preispitivanje u području obrane koje priprema Europska obrambena agencija (EDA) i podupire EUMS. Time će se osigurati veza između analize manjkova vojnih sposobnosti i prioritetnih područja sposobnosti za nabavu i razvoj. Načelnici stožera obrane redovito će u povjerljivom okruženju preispitivati ishod analize kako bi prikupili informacije za daljnji

¹ Strategija za Uniju pripravnosti (JOIN(2025) 130: Zajednička komunikacija o strategiji za Uniju pripravnosti, 26. ožujka 2025.) stoga dopunjuje ovaj Plan.

rad ravnatelja nacionalnih uprava za naoružanje i direktora za sposobnost na predloženim rješenjima. Stoga je iznimno važno da države članice nastave razmjenjivati objedinjene informacije o svojim ciljevima i napretku s Vojnim stožerom EU-a. Iako su te informacije klasificirane, omogućit će praćenje zajedničkog napretka u skladu s Planom za pripravnost do 2030.

Na temelju tog procesa Komisija i visoka predstavница svakog će listopada Europskom vijeću podnijeti godišnje izvješće o obrambenoj pripravnosti. Izvješće će se baviti ukupnim stanjem na razini EU-a za dogovorena prioritetna područja sposobnosti i drugim pitanjima utvrđenima u ovom Planu. Pružit će najnovije informacije o zajedničkom napretku u pogledu ključnih pokazatelja koji su predloženi u ovom Planu i o kojima će se savjetovati s državama članicama. Omogućit će čelnicima da na toj osnovi preispitaju zajednički napredak i izrade strateške smjernice za rasprave ministara obrane u okviru Vijeća za vanjske poslove u sastavu za pitanja obrane.

Razvoj sposobnosti putem koalicija država članica za sposobnosti

Za obrambenu pripravnost Europe neophodno je ukloniti postojeće manjkove ključnih sposobnosti razvojem i nabavom obrambenih sposobnosti u svim dogovorenim prioritetnim područjima.

U tu bi svrhu države članice trebale brzo dovršiti tekući proces osnivanja svojih koalicija za sposobnosti. Trebalo bi detaljno navesti koje će države članice uklanjati koje manjkove i dogovoriti se o upravljanju svakom koalicijom, ulozi vodećih i suvodećih država, ciljevima sposobnosti i suradničkim projektima koji će se pokrenuti kako bi ih se postiglo. U okviru tih koalicija države članice i dalje će suvereno odlučivati o svojoj ulozi i doprinosu. Nadovezujući se na postojeće prioritetne planove djelovanja² pod vodstvom Europske obrambene agencije, svaka koalicija za sposobnosti trebala bi utvrditi konkretne ciljeve i rokove.

Koalicije za sposobnosti trebale bi ostati otvorene drugim državama članicama koje se žele pridružiti u kasnijoj fazi. Trebalo bi poticati zajedničko vodstvo kako bi se osigurala odgovornost država članica i odgovarajuća raspodjela tereta. Svaka koalicija može upotrijebiti jedan ili više alata dostupnih u Programu za europsku obrambenu industriju³ kako bi primila ciljanu potporu EU-a za vodeće projekte, kao i moguće nove projekte u okviru PESCO-a. Horizontalne smjernice mogle bi olakšati rad tih koalicija u smislu uloge vodećih država, odnosa među suvodećim državama ako je to potrebno, članstva, provedbenog plana, povezanosti s akterima EU-a i mehanizma izvješćivanja.

Postojeće postupke trebalo bi primjenjivati u najvećoj mogućoj mjeri. Pod vodstvom država članica Europska obrambena agencija imat će središnju ulogu u olakšavanju procesa stvaranja koalicija, posebno putem stručnih skupina za sposobnosti. Rad Vojnog stožera EU-a na manjkovima sposobnosti također će doprinijeti procesu. Komisija će osigurati vezu između koalicija i instrumenata i politika EU-a za financiranje. Vijeće za vanjske poslove u sastavu za pitanja obrane osigurat će političko usmjeravanje. S obzirom na hitnost, države članice trebale bi do početka 2026. izvijestiti Vijeće.

² Za svako od 22 područja utvrđena u prioritetima za razvoj sposobnosti (studeni 2023.) postoji plan djelovanja.

³ Npr. europski obrambeni projekt od zajedničkog interesa (EDPCI) ili strukture za europske programe naoružanja (SEAP) kad su na snazi.

Brza mobilizacija novog instrumenta **SAFE** i drugih instrumenata EU-a i nacionalnih instrumenata bit će ključna kako bi se osigurala pravodobna i, u najvećoj mogućoj mjeri, zajednička nabava najvažnijih sposobnosti unutar koalicija. Za to je potrebno brzo djelovanje jer se u **Uredbi o SAFE-u** utvrđuju kratki rokovi koji se moraju poštovati kako bi ostali na dobrom putu do 2030.

Ključan čimbenik bit će sposobnost država članica da koordiniraju potrebe, objedine potražnju i organiziraju **zajedničku nabavu**. Javna nabava u području obrane i dalje je uglavnom na nacionalnoj razini. To dovodi do fragmentacije, povećanih troškova i nedostatka interoperabilnosti. Države članice dogovorile su se 2007. da će 35 % svojih ulaganja u obranu iskoristiti za zajedničku nabavu⁴. Međutim, razina je i dalje ispod 20 %. **Sve veće usmjeravanje ulaganja u obranu prema zajedničkoj nabavi** bit će ključan čimbenik u postizanju pripravnosti jer će agregiranje potražnje i ekonomija razmjera pomoći u povećanju proizvodnih kapaciteta europske obrambene industrije i potaknuti interoperabilnost. Agregiranje europske potražnje dovest će do smanjenja troškova jer će spriječiti države članice da se međusobno nadmeću i poboljšat će njihovu ukupnu kupovnu moć. Poboljšat će se i ekonomija razmjera i poduprijeti tekući napor za zajedničko osiguravanje i povećanje ključnih proizvodnih čvorova i lanaca opskrbe.

Ciljevi:

Predlaže se da države članice zajednički riješe pitanje manjka sposobnosti do 2030. Osim toga, udio zajedničke nabave trebao bi se približiti dogovorenom cilju od 35 %, a ulaganjima u obranu pribavljenima od europske obrambene tehnološke i industrijske baze trebao bi se ostvariti politički cilj od najmanje 55 % ukupnih ulaganja.

Ključne etape:

1. Uspostava koalicija za sposobnosti u svim prioritetnim područjima, odlučivanje o vodećim i suvodećim državama i o odgovarajućim provedbenim planovima do 2030. – do prvog tromjesečja 2026.
2. Prikupljanje početnih podataka o kapacitetima obrambene industrije EU-a u prioritetnim područjima sposobnosti, prema potrebi uz potporu Komisije – do sredine 2026.
3. Pokretanje projekata u svim prioritetnim područjima u prvoj polovini 2026.
4. Organizacija najmanje 40 % nabave u području obrane kao zajedničke nabave – do kraja 2027.
5. Osiguravanje da postoje projekti, ugovori i financiranje za uklanjanje manjkova ključnih sposobnosti u prioritetnim područjima – do kraja 2028.
6. Zaprimanje svih javnih nabava financiranih iz programa SAFE, čime se doprinosi uklanjanju svih manjkova sposobnosti u prioritetnim područjima – do kraja 2030.

Pokazatelji:

Predlaže se da se u godišnjem izvješću o obrambenoj pripravnosti prati razvoj zajedničkih vojnih nedostataka EU-a po prioritetnom području sposobnosti (u usporedbi s prethodnom godinom) i broj pokrenutih projekata i pribavljenih sposobnosti po prioritetnom području, na temelju informacija koje su dostavili EUMS i EDA.

⁴ U okviru Europske obrambene agencije. To je 2017. postala obvezujuća obveza u okviru PESCO-a.

4. Pokretanje vodećih inicijativa za europsku pripravnost

Napredak je potreban u svim područjima obrambene sposobnosti, no hitno su potrebna masovna i koordinirana ulaganja u paneuropske projekte kojima će se cijela Europa zaštititi od tih gorućih prijetnji.

Stoga Komisija i visoka predstavница / potpredsjednica predlažu **niz početnih vodećih inicijativa za europsku pripravnost** koje su po prirodi paneuropske. Poboljšat će sigurnost Europe u cjelini i međusobno će se podupirati: **europska inicijativa za obranu od bespilotnih zrakoplova, promatračka misija na istočnim granicama (*Eastern Flank Watch*), europski nebeski štit i europski svemirski štit.**

Bit će otvorene za sve države članice koje žele sudjelovati. Vodeće inicijative međusektorske su prirode i njima se ostvaruje napredak u nekoliko područja sposobnosti i u sektorima izvan osnovne obrane. Posebno će biti važna zaštita kritične infrastrukture, upravljanje granicama i unutarnja sigurnost.

Države članice odlučivat će o tim vodećim inicijativama, kao i o mogućim dodatnim inicijativama (npr. u području kibernetičke sigurnosti, pomorskog sektora). One će biti pokretači tih inicijativa, dogovarati se prema vlastitom nahođenju o konkretnim ciljevima, raspodjeli zadataka, dodjeli sredstava iz nacionalnih proračuna i najprikladnijem okviru za njihovo postizanje.

Komisija će imati ulogu posrednika i uspostaviti jedinstvenu kontaktnu točku za pružanje tehničke pomoći i savjeta državama članicama o tome kako povezati nacionalne mjere s alatima i mogućnostima financiranja kojima ona raspolaže (uključujući regionalne fondove), osiguravajući pritom dosljednost i kontinuitet među različitim područjima rada. Visoka predstavница će putem ESVD-a, EUMS-a i EDA-e savjetovati države članice i osigurati da vodeće inicijative podupiru dogovorena prioritetna područja sposobnosti, da su usklađene s dugoročnim razvojnim ciljevima sposobnosti i s vojnim planovima NATO-a.

Do proljeća 2026. države članice sudionice trebale bi se dogovoriti o odgovarajućem koordinacijskom aranžmanu, uz potporu Komisije, visoke predstavnice i drugih aktera EU-a, uključujući Europsku obrambenu agenciju. Napredak svake vodeće inicijative pratit će se u okviru godišnjeg izvješća o obrambenoj pripravnosti.

Europska inicijativa za obranu od bespilotnih zrakoplova i promatračka misija na istočnim granicama

Nedavno opetovano ometanje zračnog prostora država članica EU-a pokazalo je da je hitno potrebno stvoriti fleksibilnu, agilnu i najsuvremeniju europsku sposobnost za obranu od bespilotnih zrakoplova. Iako su države članice na istočnim granicama najizložnije neposrednoj prijetnji Rusije i Bjelorusije, takva prijetnja može doprijeti do bilo koje države članice, kao što pokazuju nedavni incidenti.

Europska inicijativa za obranu od bespilotnih zrakoplova bit će osmišljena s pristupom od 360 stupnjeva u obliku višeslojnog i tehnološki naprednog sustava s interoperabilnim obrambenim sposobnostima u svrhu otkrivanja, praćenja i neutralizacije bespilotnih zrakoplova, kao i sposobnostima u svrhu napada kopnenih ciljeva korištenjem tehnologije bespilotnih zrakoplova za precizne napade. Sposobnost za obranu od bespilotnih

zrakoplova trebala bi biti potpuno interoperabilna i povezana među državama članicama, čime bi se osigurala europska informiranost o stanju i omogućilo zajedničko djelovanje i osiguravanje kritične infrastrukture zajedno s NATO-om.

Te europske sposobnosti za obranu od bespilotnih zrakoplova trebale bi se temeljiti na iskustvu Ukrajine o golemoj važnosti izgradnje inovativnih ekosustava za bespilotne zrakoplove i obranu od bespilotnih zrakoplova, povezivanju istraživanja i razvoja s proizvodnjom te oslanjanju na prilagodljive proizvodne kapacitete i kontinuirani tehnološki razvoj. To je prilika da Europa sazna kako Ukrajina provodi inovacije u vojnoj tehnologiji u kontekstu predloženog saveza za bespilotne zrakoplove s Ukrajinom. Mreža za obranu od bespilotnih zrakoplova bit će prilagodljiva za civilno-vojnu i dvojnu namjenu i pomoći će u suočavanju s prijetnjama koje nisu povezane s obranom ili drugim opasnostima koje se pojavljuju na svim granicama EU-a. To uključuje zaštitu granica, korištenje migracija kao oružja, zaštitu kritične infrastrukture i transnacionalni organizirani kriminal.

Sposobnosti za obranu od bespilotnih zrakoplova bit će ključna sastavnica vodeće inicijative *East Flank Watch* (promatračke misije na istočnim granicama), čiji je cilj izgradnja kapaciteta država članica na istočnoj granici za suočavanje sa širokim rasponom prijetnji, uključujući hibridne operacije, rusku flotu u sjeni i rizik od oružane agresije. Time će se ojačati istočne granice EU-a na kopnu, u zraku i na moru, čime će se doprinijeti sigurnosti cijele Unije.

Promatračka misija na istočnim granicama integrirat će sustave protuzračne obrane i sustave protiv bespilotnih zrakoplova s nizom kopnenih obrambenih sustava i pomorske sigurnosti u Baltičkom i Crnom moru te sustave za bolju informiranost o stanju, kao i unutarnju sigurnost i upravljanje granicama. Promatračka misija na istočnim granicama trebala bi biti u potpunosti usklađena s Centrom EU-a za pomorsku sigurnost Crnog mora i integriranom zapovjednom i nadzornom strukturom NATO-a, čime bi se nadopunila operacija „Istočna straža”, misija nadzora baltičkog zračnog prostora i postrojbe buduće prisutnosti. Pomoći će u razvoju najhitnijih komponenti koje će se proširiti i integrirati u širi projekt na europskoj razini.

Ciljevi:

Predlaže se uspostava sveobuhvatne europske obrambene sposobnosti na granicama s višedomenskim sustavima nadzora, sposobnostima povezanim s bespilotnim zrakoplovima i obranom od bespilotnih zrakoplova, sposobnostima elektroničkog ratovanja, sustavima za precizne napade i prilagodljivom operativnom koordinacijom. Sve bi to trebalo učiniti u tijesnoj suradnji s NATO-om i kao dopuna njegovim regionalnim planovima za teritorijalnu obranu. Promatračka misija na istočnim granicama trebala bi se razviti u svim državama članicama duž istočne granice EU-a, među ostalim uzimajući u obzir kopnenu i morsku granicu s Rusijom i Bjelorusijom, kako bi se doprinijelo jačanju europske obrane.

Ključne etape:

1. Europsko vijeće treba potvrditi europsku inicijativu za obranu od bespilotnih zrakoplova i promatračku misiju na istočnim granicama kao prioritetne vodeće inicijative – do kraja 2025.
2. Pokretanje europske inicijative za obranu od bespilotnih zrakoplova i promatračke misije na istočnim granicama – prvo tromjesečje 2026.

3. Prvi pozivi na podnošenje projekata u okviru Uredbe o EDIP-u za povećanje proizvodnje i potporu zajedničkoj nabavi. Prva plaćanja pretfinanciranja u okviru Instrumenta SAFE za vodeće projekte – prvo tromjesečje 2026.
4. Prvi kapaciteti europske inicijative za obranu od bespilotnih zrakoplova i promatračke misije na istočnim granicama – do kraja 2026.
5. U potpunosti operativna europska inicijativa za obranu od bespilotnih zrakoplova – do kraja 2027.
6. Operativna promatračka misija na istočnim granicama – do kraja 2028.

Iako su promatračka misija na istočnim granicama i europska inicijativa za obranu od bespilotnih zrakoplova najhitnije inicijative, trebalo bi ubrzati rad na razvoju **europskog nebeskog štita** kako bi se postigla zaštita država članica u obliku integrirane, višeslojne protuzračne i proturaketne obrane, koja je u potpunosti interoperabilna sa zapovjednim i nadzornim sustavom NATO-a, kao i rad na **europskom svemirskom štitu** kako bi se osigurala zaštita i otpornost svemirskih sredstava i usluga.

Europski nebeski štit

Integrirana vodeća inicijativa **europskog nebeskog štita** zaštitit će zračni prostor i državne funkcije država članica. Programima EU-a podupirat će se države članice u uspostavljanju integriranog, višeslojnog protuzračnog i raketnog štita, uključujući potrebne senzore, koji pruža zaštitu od svih zračnih prijetnji i u potpunosti je interoperabilan sa zapovjednim i nadzornim sustavom NATO-a. Pomoći će oružanim snagama država članica u smanjenju ovisnosti i poduprijeti saveznike u postizanju ciljeva NATO-a.

Cilj:

Predlaže se uspostava europskog nebeskog štita kako bi se obuhvatio cijeli spektar protuzračne i raketne obrane koji je u potpunosti interoperabilan sa zapovjednim i nadzornim sustavom i doktrinom NATO-a.

Ključne etape:

1. EUCO treba potvrditi europski nebeski štit kao prioritetnu vodeću inicijativu do kraja 2025.
2. Početak djelovanja europskog nebeskog štita – drugo tromjesečje 2026.
3. Programi rada EDF-a i EDIP-a za prioritetno razmatranje mjera povezanih s protuzračnom i proturaketnom obranom – do kraja 2026.

Europski svemirski štit

Europski svemirski štit ključan je za jačanje obrambenih sposobnosti država članica i osiguravanje **zaštite i otpornosti svemirskih sredstava i usluga** na sve veće prijetnje te za postizanje obrambene pripravnosti do 2030. na temelju nacionalnih i komercijalnih svemirskih sredstava, uz potporu svemirskih sustava EU-a. Njime će se dopuniti svemirske sposobnosti EU-a s dvojnog namjenom tako da se svim država članicama osiguraju usluge za državne potrebe u sljedećim područjima: određivanje položaja, navigacija i mjerenje vremena pomoću javno regulirane usluge sustava Galileo, geoprostorni obavještajni podaci u okviru usluge promatranja zemlje za državne potrebe i sigurna komunikacija pomoću sustava IRIS² kako bi se države članice potaknule na zajednički razvoj suverenih sposobnosti. Poticati će razvoj interoperabilnih nacionalnih obrambenih sposobnosti, posebno se usredotočujući na opremu sustava Galileo, informiranost o svemirskoj domeni

(SDA), sprečavanje ometanja i zavaravanja te operacije i usluge u svemiru, u vezi s čim Europa ima očite nedostatke i ovisnosti.

Cilj:

Predlaže se uspostava i zaštita sveobuhvatnog europskog sustava svemirskih sposobnosti u obrambene svrhe na temelju svemirskih sustava EU-a i postojećih nacionalnih kapaciteta.

Ključne etape:

1. EUCO treba potvrditi europski svemirski štit kao prioritetnu vodeću inicijativu do kraja 2025.
2. Prioritetno razmatranje povezanih mjera u programima rada u području svemira, sustava IRIS², EDF-a i EDIP-a u okviru koordiniranog pristupa i suradnje s državama članicama na podupiranju koordinacije njihovih planova javne nabave (Instrument SAFE) – od 2026.
3. Uspostava europskog svemirskog štita – drugo tromjesečje 2026.

5. Dimenzija obrambene industrije

Snažna, otporna i tehnološki inovativna industrijska baza s korijenima u EU-u ključna je sastavnica odvratanja opasnosti i fizičke i gospodarske sigurnosti Europe. Osim toga, ona je pokretač rasta s obzirom na veličinu tržišta EU-a, potencijal za zapošljavanje i učinke prelijevanja na šire gospodarstvo. Pokušaj rješavanja pitanja manjka sposobnosti mora biti prilika za obrambenu industriju EU-a da poveća svoju konkurentnost, dodatno surađuje i prihvati inovacije, tako će slijediti tehnološki razvoj i povećati izvozni potencijal. Od toga moraju imati korist sva poduzeća u lancu opskrbe, posebno *start-up* i *scale-up* poduzeća, MSP-ovi i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije te regionalna gospodarstva i manje države članice.

Četiri godine rata u Ukrajini pokazale su koliko je važno imati dostatne zalihe streljiva i opreme, proizvodne linije koje se mogu brzo proširiti i pružati ponovnu opskrbu, te dobro sinkronizirane lance opskrbe. Javnim i privatnim ulaganjima mora se poticati rast industrijskih ekosustava u sljedećih pet godina, što će biti korisno za regionalna gospodarstva.

U tom je kontekstu Komisija spremna industriji pružiti smjernice za tržišno natjecanje u pogledu projekata suradnje u obrambenom sektoru. Osim toga, Komisija surađuje s državama članicama kako bi procijenila treba li modernizirati svoj pristup u skladu s pravilima o državnim potporama u tom sektoru i eventualno pružiti smjernice.

Kako bi se napredak u rješavanju pitanja manjka sposobnosti bolje povezao s povećanjem europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB), Komisija će **produbiti svoje razumijevanje trenutačnog i planiranog europskog industrijskog proizvodnog kapaciteta**, pri čemu će se svake godine usredotočiti na odabrane prioritete. To će započeti s protuzračnom i proturaketnom obranom, sustavima bespilotnih zrakoplova / sustavima za obranu od bespilotnih zrakoplova i sa svemirskim sustavima.

Države članice trebale bi iskoristiti svoju zajedničku kupovnu moć u okviru **višegodišnjih programa nabave** kako bi poslale odgovarajuće dugoročne signale poduzećima ne bi li

ona donijela odluke o ulaganju u širenje proizvodnje i ostvarila ono što je potrebno za rješavanje pitanja manjka sposobnosti. Boljom koordinacijom tih programa smanjila bi se fragmentacija, ojačala prijeko potrebna interoperabilnost i osigurala vrijednost za uloženi novac.

Inovacije su kritična sastavnica obrambene pripravnosti Europe. Disruptivne tehnologije, njihovo brzo testiranje i uključivanje u obrambene sposobnosti te agilna suradnja s tehnološkom zajednicom ključni su za moderno ratovanje. Financijska sredstva EU-a stoga će biti usmjerena na poticanje inovativne industrijske proizvodnje i ulaganja u istraživanje i razvoj, uz mobilizaciju dodatnih privatnih ulaganja i promicanje *start-up* i *scale-up* poduzeća te inovativnih MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije s dvojnog namjenom. Mogli bi se razmotriti i pojednostavnjeni postupci javne nabave za *start-up* poduzeća i MSP-ove. U nedavnom preispitivanju kohezijske politike u sredini programskog razdoblja potiče se na reprogramiranje kohezijskih sredstava za razvoj i proizvodnju ključnih tehnologija te jačanje obrambenih sposobnosti. Budući **Fond EU-a za konkurentnost** bit će usmjeren na nove tehnologije i disruptivna rješenja novih tehnoloških aktera, uključujući *scale-up* poduzeća, MSP-ove i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije. Budućim **Okvirnim programom za istraživanja i inovacije Obzor Europa**, a posebno njegovim Europskim vijećem za inovacije, podupirat će se duboka tehnologija i disruptivne inovacije, od istraživanja do rasta, među ostalim u vezi s primjenama u području obrane. Kao okvir za to poslužit će **Plan za transformaciju europske obrane**, koji će biti predstavljen do kraja studenog. Donijet će nove načine za poticanje inovacija u području obrambene industrije, uključujući *scale-up* poduzeća i MSP-ove, zbog potrebe za većom agilnošću, brzinom i preuzimanjem rizika.

Europa mora osigurati da uvijek ima prednost u području obrambenih tehnologija, posebno u pogledu upotrebe umjetne inteligencije. Moramo **ojačati ulaganja i inovacije u europsku obrambenu tehnološko-industrijsku bazu**, posebno u pogledu proizvodnje kritičnih sustava za moderno ratovanje, bez obzira na to je li riječ o bespilotnim zrakoplovima, satelitima, zapovijedanju i nadzoru ili sigurnom europskom oblaku, pri čemu će umjetna inteligencija biti odlučujući čimbenik kad je riječ o tome možemo li realizirati potrebne sposobnosti.

Ne bi li dala svoj doprinos tim zalaganjima, Europska komisija stoga će **ubrzati pojednostavnjenje** kako bi se osigurao pristup relevantnim skupovima podataka za učenje i potvrđivanje održivih, antropocentričnih i pouzdanih rješenja povezanih s umjetnom inteligencijom te smanjilo administrativno opterećenje, među ostalim mogućim novim mjerama pojednostavnjenja.

Novo partnerstvo EU-a, nacionalnih vlada i dionika u obrambenom sektoru mora biti temelj za rad na zajedničkoj pripravnosti. Nadovezujući se na dijalog Komisije i europske obrambene industrije, godišnji **sastanak na vrhu za obrambenu industriju** trebao bi okupiti vlade, aktere iz EU-a, glavne velike korporacije, MSP-ove, poduzeća srednje tržišne kapitalizacije i tehnološke inovatore.

Europskoj obrambenoj industriji potrebni su kvalificirani radnici. U okviru **Pakta za vještine veliko partnerstvo za vještine u zrakoplovno-svemirskom i obrambenom sektoru** radi na programima predviđanja vještina, usavršavanja i prekvalifikacije te privlačenju talenata kako bi se državama članicama pružila potpora u prekvalifikaciji 600 000 osoba za obrambenu industriju do 2030. I Jamstvo EU-a za vještine može pomoći radnicima u prelasku iz ugroženih sektora u strateške sektore kao što je obrambena industrija.

Proizvodnja obrambene opreme ovisi i o sigurnom pristupu kritičnim sirovinama. Potrebno je otkloniti strateške ovisnosti i riješiti pitanje pomanjkanja kritičnih sirovina i komponenti. Opservatorij za ključne tehnologije izradit će analizu rizika koja će biti temelj za jasne ciljne mjere za uklanjanje nedostataka. To bi moglo uključivati pružanje potpore industriji za projekte kojima se osigurava opskrba, na primjer istraživanjem alternativa ili stvaranjem zaliha, ili druge projekte u okviru Akta o kritičnim sirovinama.

Promicanje partnerstava u području sigurnosti i obrane sa zemljama istomišljenicama od presudne je važnosti za razvoj naših sposobnosti, interoperabilnost, inovacije i pripravnost obrambene industrije te za diversifikaciju opskrbe sirovinama ili kritičnim komponentama. U skladu s Bijelom knjigom EU je poduzeo konkretne korake kako bi unaprijedio svoj program partnerstva u području sigurnosti i obrane sa saveznicima i partnerima sličnih stavova, posebno NATO-om, s kojim će EDA raditi na tehničkom dogovoru za razmjenu klasificiranih podataka. Taj je model prvi put primijenjen na **Ujedinjenu Kraljevinu i Kanadu**, s kojima se pregovara o bilateralnim sporazumima kako bi njihova obrambena industrija i proizvodi bili prihvatljivi za zajedničku nabavu u okviru instrumenta SAFE. Suradnja obrambene industrije, osim toga, u središtu je dijaloga o obrambenoj industriji s Japanom te u budućnosti možda i s Indijom. EU bi trebao osnažiti svoje partnerstvo u području sigurnosti i obrane i s Moldovom.

Ciljevi:

Predlaže se poduzimanje koraka kako bi EDTIB do 2030. mogao, u potrebnoj mjeri i odgovarajućom brzinom, osigurati sposobnosti koje su državama članicama potrebne. Proizvodne linije trebalo bi znatno povećati, a vrijeme isporuke kritičnog obrambenog materijala znatno skratiti. Trebalo bi iskoristiti puni potencijal inovacija u području obrane, uključujući ukrajinska rješenja. Trebalo bi osigurati otpornost obrambenih lanaca opskrbe, među ostalim smanjenjem kritičnih ovisnosti o sirovinama i drugim kritičnim resursima.

Ključne etape:

1. Suzakonodavci donose Program za europsku obrambenu industriju. Komisija predstavlja Plan za transformaciju europske obrane – studeni 2025.
2. Komisija uspostavlja tehnološko-obrambene saveze koji povezuju tehnološke inovatore s korisnicima iz područja obrane u državama članicama kako bi im se pomoglo da riješe pitanje manjka ključnih sposobnosti – do kraja 2025.
3. Komisija u tijesnoj suradnji s vodećim zemljama koalicija za sposobnosti proširuje strateški dijalog s industrijom u prvoj polovini 2026. i organizira prvi godišnji sastanak na vrhu za obrambenu industriju do sredine 2026.
4. Komisija predstavlja pregled povećanja industrijskih kapaciteta potrebnih za osiguravanje pouzdane opskrbe za dogovorena područja sposobnosti – počevši od sredine 2026.
5. Analiza rizika proizašlih iz strateških ovisnosti i pomanjkanja kritičnih sirovina i akcijski plan s mjerama ublažavanja za međunarodne lance opskrbe europske obrambene industrije – druga polovina 2026.
6. Prekvalifikacija 200 000 zaposlenika za obrambenu industriju do 2026.
7. Fond za konkurentnost, sastavnica politike – obrambena industrija, te Okvirni program za istraživanja i inovacije Obzor Europa donose se u okviru sljedećeg VFO-a i počinju provoditi do kraja 2027.

Pokazatelji:

Predlaže se da pokazatelji u godišnjem izvješću o obrambenoj pripravnosti budu sljedeći: doprinos obrambene industrije EU-27 postotku BDP-a EU-a; udio radnika u obrambenoj industriji 27 država članica EU-a, uključujući nova radna mjesta koja se otvaraju svake godine; udio novih ili proširenih obrambenih proizvodnih postrojenja, provedba programa EU-a za potporu inovacijama u području obrane, broj патената povezanih s obranom registriranih u EU-u, broj otvorenih *start-up* poduzeća i broj jednoroga u obrambenom sektoru.

6. Ukrajina u središtu zalaganja Europe za pripravnost

Jednako je važno i za sigurnost Ukrajine i za sigurnost Europe da Ukrajina bude čelična utvrda koju nijedan napadač ne može osvojiti. Trud koji Europa ulaže u obrambenu pripravnost trebao bi dodatno ojačati Ukrajinu, a Europa bi se trebala oslanjati na iskustvo Ukrajine s bojišta, njezinu inovativnu ingenioznost, učinkovitu civilno-vojnu suradnju i povećane industrijske kapacitete.

Države članice i EU doprinijet će **okviru dugoročnih sigurnosnih jamstava Ukrajini** koji se temelji na trajnim zakonskim mjerama; predvidljivim višegodišnjim financijskim i vojnim sredstvima; integraciji obrambene industrije u EDTIB; jasnim savjetodavnim mehanizmima te povezanosti s pristupanjem Ukrajine EU-u i poslijeratnom obnovom.

Najvažniji aspekt svega navedenog je **silan trud da se iskoristi Kvalitativna vojna prednost Ukrajine** (program QME). Da bi u srednjoročnom razdoblju poduprla ukrajinski program QME, Komisija radi na **odštetnom zajmu** financiranom novčanim sredstvima povezanim s imobiliziranom ruskom imovinom. Tako bi se omogućilo predvidljivo višegodišnje financiranje Ukrajine i osiguralo da Ukrajina ima neposredan pristup stalnom protoku vrhunske vojne opreme, uglavnom iz europske i ukrajinske obrambene industrije, u skladu s potrebama na bojištu, čime bi se potaknula **industrijska partnerstva s europskim poduzećima za inovacije i rast**. Osim toga, pojačano i bolje osposobljavanje zahvaljujući misiji EUMAM te poboljšano prikupljanje obavještajnih podataka bit će ključni dijelovi ukrajinskog programa QME.

Savez EU-a i Ukrajine za bespilotne zrakoplove, koji je najavila Komisija, mogao bi se financirati različitim mehanizmima financiranja, među ostalim pojačanim financiranjem na početku razdoblja u iznosu od 2 milijarde EUR na temelju zajmova Ukrajini iz ubrzanja izvanrednih prihoda, što je dokaz da to može funkcionirati u praksi. Savez za bespilotne zrakoplove poduprijet će osnivanje zajedničkih pothvata ukrajinskih i europskih poduzeća izvan Ukrajine koja će se služiti europskim tehnologijama i ukrajinskim znanjem i iskustvom. Ukrajina će u potpunosti sudjelovati i u provedbi financijskih instrumenata EU-a, kao što su **Instrument SAFE i EDIP / Instrument za potporu Ukrajini (USI)**, kako bi se u što većoj mjeri oprema nabavljala za Ukrajinu, s njom i od njezine industrije. Ovisno o napretku, **početkom 2026. mogla bi se razmotriti komplementarna inicijativa usmjerena na Ukrajinu** kako bi se potaknula daljnja suradnja.

Ciljevi:

Cilj je osigurati da se Ukrajina može braniti te da može odvratiti Rusiju od bilo kakve buduće agresije. Ukrajinska obrambena industrija trebala bi biti u potpunosti integrirana u europsku obrambenu industriju kako bi se proširila ukrajinska proizvodnja i iskoristio puni potencijal ukrajinskog inovacijskog uspjeha za europsku obranu.

Ključne etape:

1. Donošenje Instrumenta za potporu Ukrajini u okviru EDIP-a i „odštetnog zajma” s godišnjim naknadom za Ukrajinu radi podupiranja njezina programa QME – do kraja 2025.
2. Provedba inicijative Visoke predstavnice za dva milijuna naboja topničkog streljiva – do kraja 2025.
3. Uključivanje Ukrajine u relevantne koalicije za sposobnosti i uspostavljanje saveza EU-a i Ukrajine za bespilotne zrakoplove – do prvog tromjesečja 2026.
4. S obzirom na razinu doprinosa Instrumenta SAFE obrani Ukrajine, do prvog tromjesečja 2026. procijeniti moguće dodatne poticaje za potporu država članica Ukrajini.
5. Prijedlozi dodatnih mjera za poticanje brze vojne potpore država članica Ukrajini – do prvog tromjesečja 2026.
6. Uvođenje inicijative „Brave Tech EU”, uključujući financiranje testiranja novih tehnoloških rješenja za bojišne situacije, utvrđene u suradnji s Ukrajinom – do kraja 2026.
7. Nastavak EUMAM-a i potpora Koaliciji voljnih kad to dopuste uvjeti.

Pokazatelji:

U godišnjim izvješćima o obrambenoj pripravnosti predlaže se praćenje napretka kad je riječ o ukupnoj vojnoj potpori EU-a Ukrajini (u EUR), ukupnom broju vojnika osposobljenih u okviru misije EUMAM, količini isporučenog streljiva velikog kalibra i udjelu zajmova Instrumenta SAFE koji uključuju Ukrajinu. Ukupna izravna ulaganja EU-27 u UADTIB (u EUR) i broj zajedničkih pothvata EU-a i Ukrajine u području obrane također će biti obuhvaćeni radi praćenja integracije ukrajinske obrambene industrije u obrambenu industriju EU-a.

7. Horizontalni čimbenici

Uspostava istinskog tržišta obrambene opreme na razini EU-a

Pojednostavnjeno funkcionalno EU-ovo **tržište obrambene opreme glavni je preduvjet** za ostvarenje proizvodnje velikih razmjera, ekonomije razmjera i inovacija u području obrane. Potrebna su učinkovita, ujednačena i pravedna pravila o nabavi u području obrane, pouzdan sustav transfera unutar EU-a, konsolidiran sustav sigurnosti opskrbe te opće prihvaćanje priznatih standarda i uzajamno priznavanje certifikacija.

Preispitivanje Direktive o javnoj nabavi u području obrane i sigurnosti trebalo bi državama članicama omogućiti prilagodljive postupke nabave prilagođene njihovim potrebama za nabavom, posebno pri provedbi zajedničke nabave. Povećana transparentnost i otvorenost trebale bi omogućiti obrambenoj industriji EU-a da isporučuje inovativne proizvode i usluge po konkurentnim cijenama, dok bi joj predvidljivost trebala pomoći u razvoju dodatnih proizvodnih kapaciteta. Za uspostavu unutarnjeg obrambenog tržišta bit će potrebno veće povjerenje u prekogranične lance opskrbe unutar EU-a. **Skupni paket za obrambenu pripravnost** sadržava prijedloge za rješavanje tih pitanja. Suzakonodavci bi ga trebali donijeti najkasnije do kraja 2025. Slično tome, **skupni minipaket** u području obrane trebalo bi donijeti najkasnije do prosinca 2025. kako bi se snažnije potaknula ulaganja povezana s obrambenom industrijom prije sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Cilj:

Predlaže se da se do 2030. uspostavi istinsko tržište obrambene opreme na razini EU-a s pojednostavnjenim i usklađenim pravilima.

Ključne etape:

1. Donošenje Skupnog paketa za obrambenu pripravnost i skupnog minipaketa do kraja 2025.
2. Dovršetak dodatnih zakonodavnih mjera za jedinstveno tržište, posebno evaluacije Direktive o javnoj nabavi i Direktive o transferima unutar EU-a – do kraja 2026.

Uspostava područja vojne mobilnosti na razini EU-a

Vojna mobilnost jedan je od glavnih čimbenika koji jamči europsku sigurnost i obranu, uključujući potporu EU-a Ukrajini. Još uvijek je suviše komplicirano premještati postrojbe i vojnu opremu po Europi, što se vidi iz vježbi s državama članicama. U 2024. samo se polovina država članica u potpunosti pridržavala obveze od pet radnih dana. EU je utvrdio više od 500 projekata u ključnim područjima s potrebama za ulaganjima u iznosu od oko 100 milijardi EUR. Oni bi se trebali prioritetno razmotriti kako bi se uklonili ključni nedostaci i uska grla na četiri prioritetna koridora vojne mobilnosti. Istočno krilo posebno je izloženo zbog nepostojanja cjelovitih i interoperabilnih transeuropskih prometnih mreža. Kako bi se ostvario napredak, u studenom će biti predstavljen ambiciozan **paket za vojnu mobilnost** s prijedlozima za uspostavu jedinstvenog regulatornog okvira za olakšavanje kretanja opreme, robe i putnika u vojne svrhe ili za potrebe civilne zaštite po cijeloj Europi, te ciljanim izmjenama postojećeg zakonodavstva EU-a kako bi se bolje zadovoljile potrebe vojne mobilnosti u infrastrukturi s dvojnog namjenom.

Ciljevi:

Predlaže se da se do kraja 2027. u tijesnoj suradnji s NATO-om uspostavi područje vojne mobilnosti na razini EU-a, s usklađenim pravilima i postupcima te mrežom kopnenih koridora, zračnih i morskih luka te potpornih elemenata kojima se osigurava neometano kretanje postrojbi i vojne opreme po cijeloj Uniji te poboljšava dostupnost civilno-vojnih transportnih sposobnosti.

Ključne etape:

1. Predstavljanje paketa za vojnu mobilnost – do kraja 2025.
2. Utvrđivanje i prioritetno razmatranje konkretnih projekata u ključnim područjima vojne mobilnosti duž koridora za vojnu mobilnost – do prvog tromjesečja 2026.
3. Suzakonodavci donose paket za vojnu mobilnost – do kraja 2026.
4. Donošenje i operativnost nove sastavnice „vojna mobilnost” u okviru Instrumenta za povezivanje Europe – do kraja 2027.

Pokazatelji:

Predlaže se da se u godišnjem izvješću o obrambenoj pripravnosti izvijesti o obvezama koje su države članice preuzele kako bi osigurale što brže izdavanje dozvola za kretanje postrojbi i opreme (tri do pet radnih dana); broju projekata u ključnim područjima koji se financiraju sredstvima EU-a; postotku isplaćenih proračunskih sredstava iz Instrumenta za

povezivanje Europe – Vojna mobilnost i broju projekata vojne mobilnosti koje podupire Grupa EIB-a.

Osiguravanje odgovarajućih financijskih sredstava i ulaganja

U okviru trenutnog VFO-a instrumenti EU-a za potporu obrambenoj industriji pokazali su svoju dodanu vrijednost. **Europski fond za obranu** (EDF) trenutno je treći ulagač u istraživanje i razvoj u području obrane u EU-u te, s ograničenim iznosima, **ASAP** i **EDIRPA** doprinose smanjenju kritičnih manjkova i mobiliziraju dodatna ulaganja industrije i država članica u iznosu većem od 12 milijardi EUR. Kad stupi na snagu, **EDIP** će ponuditi nove posebne alate za osiguravanje dodatnih sposobnosti, uključujući vodeće projekte, kao što su europski obrambeni projekti od zajedničkog interesa ili strukture za europske projekte naoružanja (SEAP).

Aktivacijom **nacionalne klauzule o odstupanju (NEC)** dosad je 16 država članica dobilo dodatni fiskalni prostor za daljnje povećanje potrošnje za obranu. **Sigurnosne mjere za Europu** (Instrument SAFE) u potpunosti je iskoristilo 19 država članica, pri čemu su iskorištena sredstva u vrijednosti od 150 milijardi EUR. Osim toga, nakon preispitivanja instrumenata kohezijske politike u sredini programskog razdoblja države članice i regije mogu preraspodijeliti kohezijske fondove na ulaganja povezana s obranom, uključujući vojnu mobilnost, uz veću fleksibilnost te više stope pretfinanciranja i sufinanciranja, a regije EU-a koje graniče s Ukrajinom primit će i ciljanu potporu, kao i one koje graniče s Rusijom i Bjelorusijom.

U sljedećem VFO-u Komisija je predložila **znatno povećanje proračuna za obranu i svemir**. U okviru Europskog fonda za konkurentnost, za obranu i svemir iskoristila bi se sredstva u iznosu od 131 milijarde EUR za potporu dugoročnim zalaganjima država članica da postignu obrambenu pripravnost. U sklopu Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa djelovanja s dvojnomo namjenom bila bi prihvatljiva za potporu iz proračuna u iznosu od 175 milijardi EUR, a Europsko vijeće za inovacije moglo bi poduprijeti inovacije u području ključnih tehnologija prvenstveno orijentiranim na obrambene primjene. Osim toga, proračun za **vojnu mobilnost** povećao bi se s 1,76 milijardi EUR (što je bilo pojačano financiranje na početku i u potpunosti dodijeljeno do početka 2024.) na 17,65 milijardi EUR.

Jednako je važan dotok privatnog kapitala u područje obrane. Napredak prema **uniji štednje i ulaganja** u Europi doprinijet će usmjeravanju dugoročnog privatnog kapitala u obrambena ulaganja, inovacije i infrastrukturu. **Grupa EIB** nedavno je znatno povećala financiranje projekata povezanih s obranom, uključujući infrastrukturu, kako bi dodatno poduprla europsku obrambenu industriju i doprinijela financiranju obrambenih sposobnosti i tehnoloških prioriteta EU-a. Time će se poslati jasna poruka tržištima.

Ciljevi:

Predlaže se poticanje povećanja privatnih i javnih ulaganja u obranu te postizanje najvećeg mogućeg učinka i djelotvornosti potpore koju financira EU.

Ključne etape:

1. Zajedno s EIB-om/EIF-om osnovati fond fondova (vlasnički kapital) u vrijednosti do milijardu EUR za potporu brzom rastu *scale-up* poduzeća i projekata povezanih s obranom – do prvog tromjesečja 2026.
2. Novi instrumenti VFO-a odobreni su i operativni do kraja 2027.
3. Instrument SAFE je do trećeg tromjesečja 2028. barem 50 % isplaćen.

Pokazatelji:

Godišnje izvješće o obrambenoj pripravnosti moglo bi uključivati posebne pokazatelje o omjeru javno-privatnih ulaganja u obranu i o godišnjem razvoju potpore Grupe EIB-a kad je riječ o sigurnosti i obrani.

8. Daljnji koraci – plan do 2030.

Europa mora brzo djelovati kako bi odagnala rastuću prijetnju. Države članice ubrzale su tempo. Porasla su ulaganja u obranu. Uredba o SAFE-u odobrena je u rekordnom roku, a ukupna omotnica od 150 milijardi EUR u cijelosti je mobilizirana. Predstavljen je Skupni paket za obrambenu pripravnost. Cijeli proces je započeo. Kad Europa brzo djeluje, rezultati su tu.

Uspostava vjerodostojne obrambene pripravnosti EU-a u pet godina ambiciozan je pothvat prema svim standardima. Međutim, budemo li imali jasne ciljeve, uskladimo li ih s potrebnim resursima, budemo li djelovali koordinirano i u skladu s preciznim rokovima, možemo to postići.

Najuspješniji europski projekti, jedinstveno tržište ili uvođenje eura, ostvareni su tom metodom: na temelju višegodišnjeg programa s različitim fazama i stalnog političkog poticanja procesa. Napredak europske obrambene politike mora slijediti istu logiku.

U ovom Planu utvrđuju se jasni ciljevi za 2030., konkretne zajedničke ključne etape i područja u kojima je potrebno brzo i održivo djelovanje.

Kako bismo ostali u punom zamahu, Europsko vijeće treba redovito određivati politički smjer, pratiti napredak na godišnjoj razini i predlagati prioritetne mjere.

Europa se već sada mora dogovoriti o projektima, ulaganjima i ugovorima kako bi bila pripravna do 2030.

Europska komisija i Visoka predstavica pozivaju Europsko vijeće da podrži glavne prijedloge iz ovog Plana i pruži političku orijentaciju za ostvarivanje pripravnosti do 2030. u okviru predloženih ključnih etapa.